

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 3 kor. 50 fill. — Közzétettéknél, közjegyzőknél és tanítóknál 8 kor. Egyen szám ára 20 fillér.

Felolvasó szerkesztő és lapfőigazgató:

Dr. Tóth János.

Társasági elnök: Dr. Franciscy Lajos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápayvalde-utca 9. sz. 21.

Hirdetési árak: Egy háromhavasított példány ára 16 fill. Többes példányoknál árt. kedvezmény.

Hivatalos hirdetőanyagok 100 szög 4 kor., minden további szög 4 fill.

A választói jog reformja.

A képviselőháznak a karácsonyi ünnepek előtt tartott utolsó érdemleges gyűlése hasznos munkát végzett. Ezen a gyűlésen tárgyalták ugyanis a házhoz érkezett kérvényeket, ezek között 21 törvényhatóságának a választói jog reformjára vonatkozó kérvényét.

Nyitramegye törvényhatósági bizottsága az őszi közgyűlésen foglalkozott ezzel a fontos tárggyal. Akkor az állandó választmány javaslata alapján kimondotta, hogy szükségesnek tartja a választói jog kiterjesztését, a cenzus arányosítását és a községenként történő szavazást.

A törvényhatósági bizottság ezen álláspontjából kifolyólag lapunkban már rámutattunk arra, hogy a választói jog kiterjesztését, főképen a kisiparosok érdekében mellőzhetetlen nemzeti követelménynek tartjuk.

Köztudomásu, hogy a földművelő népet kivéve, nincs az országnak egyetlen egy társadalmi osztálya sem, melyben annyi konzerváló erő rejlenék, annyi erénye honolna a családiasságnak, mint a kis iparosságban. Tiszta életfelfogásra nézve is ez az osztály az alsóbb néposztályok között magasan áll.

Ezen jó tulajdonságainál fogva a kis-

iparos elem üdvösen közreható ahhoz, hogy iparpolitikánk és iparunk magyar jellegét el ne veszítse és áldozatul ne essék a tőke mindent magához ragadó hatalmának. A kis iparosok és éppen az elszegényedett kisiparosok leghivatottabbak sürgetni azt a teljesen jogos, méltányos és magyar nemzeti szempontból fontos intézkedést, hogy a gyáripar-üzemhez szükséges szak és munkaerő ne a külföldről hozassék az országba, hanem a haza fiaiból neveltesék és az ország földjéről vétessék. Ők a leghivatottabbak továbbá örködni az iparverseny realitása és tisztessége fölött, az ő tiltakozó szavuk akadályozhatja meg leghathatósabb, hogy a nagyipar lelogolja magának a fogyasztási piacot ott, ahol a szükségletet a kisipar is egyformán jó minőséggel és egyforma olcsósággal kielégíteni képes. Az iparcikkek meghamisítása elé is a kis ipar vethet gátat legsikeresebben, midőn a nagyipari selejtes cikkek ellenében a saját jó minőségű cikkei számára törvényes védelmet kér.

A nemzeti vagyon arányos elosztásának is fontos tényezői a kis iparosok. A társadalom rétegei között megtelepedve és önállóan dolgozva, számtalan telepet létesítenek, melyeken összegyűlemlik az a tisztességes haszon, az a becsületesen

szerezett vagyon, mely az egyént munkája révén megilleti.

Mindezen csupán csak megérintett szempontokból nagy nemzeti érdeknek kell tartanunk, hogy a kis iparosok, a társadalomnak ez a hasznos osztálya a legfontosabb alkotmányos jog élvezetéből ki ne rekesztessék, a mit csak a cenzus leszállításával lehet elérni.

A cenzus leszállítása azonban csak az egyik követelmény, mely a választói jog kiterjesztésének folyamán elő áll. Ugyancsak ebből az alapelvől, a választói jog kiterjesztéséből még egy másik követelés is folyik, az t. i. hogy a cenzus a választói jogosultság egész vonalán arányosíttassék.

Bármiképp rendeztessék az adóalap, melyen a választói jogosultságnak nyugodnia kell, akár úgy, mint Poroszországban és Ausztriában van, ahol a választók osztályokba soroztatnak és minden osztálynak a cenzusa külön állapítuati meg, akár pedig egy arányosan egységes adóalap vétetik fel az egész országra kiterjedőleg, mindenképen felmerül annak a szüksége, hogy az adóalap megingathatatlanul biztos, egyszerű és könnyen megállapítható legyen. Ilyennek azonban nem tarthatjuk a mi adóalapunkat, mely a földbirtoknál érvényben van, a leg-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

A dalnok.

Itélet-idd van odakinn. Erős havazás, dermesztő hideg, tomboló szélvihar. Zúgva, üvöltve, sivitva nyargal végig az utcán a csipős északi szél, és megráz, megtépez, földre sújt mindent, a mi utjában van. Jaj annak, kit úton talál! A sűrűn szálló hipeket, a földről és háztetőről felkavart hótömeget, jégesapekat oly kíméletlenül csapja azon egy-két sajnálatra méltó járó-kelő arcára és nyakába, kiket a létért való küzdelem kergetett kifelé ügyes-bajos dolgaik elvégzésére, hogy hangosan feljajdulnak és hanyatt-homlok rohanva menekülnek előle.

Nem elég tágas neki a beláthatatlan róna, a nyílt utca, még a ház belsejébe is be akar nyomolni. Betörő módjára döngeti az ablakokat, hogy csak úgy recsegnek bele.

Mily megbecsülhetetlen most a meleg szoba! Mily jó most a szobafogság!

Ilyen hófergeteg dült akkor is, midőn a síkos országúton szomorúan ballagott valami nagyon szegényesen öltözött vándor. Beesett arcát, melyre az évek hosszú sora, vagy a nélkülözés, vagy

talán a boldogtalanság régen barázdákat vont, a kemény hideg már kőkre festette; rongyos kalapja alól mutatkozó néhány ősz hajfürtjét a szél kuszálta, rendetlen szakállát és bajuszát ráfagyott hóréteg takarta. Balkeze mozdulatlanul nyugodott baloldalián lecsüngő, sötét vászonnal bevont hárfáján, remegő jobbja pedig vastag, hegyes végű bottal biztosabbá tette járását, mert bal lába nem a természet alkotása volt, hanem valami durva kéz tákolmánya.

Az éppen elhagyott falu toronyórája már régen elűtötte a harmat és már alkonyodni kezdett. A vándor megkettőztette lépteit, hogy még öreg este előtt elérje a majdnem egy órányira fekvő nagy községet.

A síkos úton meg-megesúsztott és csakhamar elfáradt. Közbe-közbe megállt és pihent. S mintha valami fülebe sügta volna: „Lassan jársz, tovább érsz!” nem nagyon erőltette többé nehéz lábait.

Útközben el-elmélyedt a szállingozó hópelyhek ügyes játékában; vagy talán nagy eszméssel foglalkoztak gondolatai?... vagy talán a szél hatalmas zúgásában oly akkordok szólaltak meg, melyek boldogtalan szívének hűrjain visszhangra találtak?... vagy talán a hárfá hűrjain keresztül sivító szél titkon legkedvesebb dalának melódiáját zengete?...

Besötétedett...

A szél messziről szálló énekeknek elmosódott hangjait hozta a vándor fülebe, melyek felebreztek a búsábrándjaiból! Meg-megállt és hallgatózott...

— Hiszen ez azon ének, melyet én gyermekkoromban karácsony este minden ház ablakja előtt énekeltem!... Igaz, ma karácsony estéje van!... Lábam!... ne mondjátok fel a szolgálatot!... Még egy negyed-óra, és... ott leszünk.

Ujra hallgatózott...

— Ezek gyermekhangok!... Mindegy; közéjük állok, talán magok közé fogadnak; hadd játszam és énekelem még egyszer és... talán utoljára e kedves éneket!

A gyermekek éppen a község végén álló úri kastély előtt énekeltek, midőn a gyermekhangok közé hárfakiseret, majd pedig szép tenor hang vegyült.

Szívet-lelket megindító volt e rögtönzött vegyes kar karácsonyi éneke.

Beun a fényesen kivilágított szobában az egybegyűlt család épen vacsorájánál ült. Az elragadó ének hallatára mindenki letette betevő falatját, hogy háborítlanul gyönyörködhessek a szép énekekben. A serdülő lányka fekete szemében ragyogó könny és a még mindig csinos háziasszony

kevésbé megrótt negyed úrbéri telek adóját.

Ennek az alapnak az ingatagságát az élet teljesen bebizonyította. A hány-szor szükségessé vált az adókataszter kiigazítása, annyszor szenvedett változást a földbirtoknál a cenzus, s így azután előfordult olyan eset is — még pedig egyik felvidéki vármegyében — hogy az adókataszter kiigazítása folytán egyetlen egy választókerületben négy százzal apadt meg azon választók száma, a kik az előző évben földbirtokuk adója alapján a választók jegyzékében benn voltak.

A legkevésbé megrótt negyed úrbéri teleknek az adókataszter alapján való nyomozása és megállapítása még azt a visszásságot is eredményezte, hogy a hol az adókataszteri becslés magas rangsorozatot állapított meg, ott a cenzus olyan magasra emelkedett, hogy azt számtalan kiszáradnak az adója meg nem ütheti. És éppen a legmagyarabb vidékeken fordul ez elő, a hol a kövér föld a kataszteri becslésnek magas rangsorozatába jutott. Visszásság az mindenesetre, hogy az ilyen vidékeken sok kiszárad nem kerül be a választói névjegyzékbe, holott kétszer annyi adót fizet, mint más vidékek földművelő népe.

Hát ilyen ingatag és haszontalan joghelyzetet teremtő intézkedés nem szolgálhat továbbra is a legfontosabb alkotmányos jog alapjául. A polgári egyenlőség, a méltányosság és igazság egyaránt követelik, hogy a földbirtokra nézve is a cenzus arányossá tétessék, vidékenként egy minimális adóösszeg állapítsák meg, s minden földtulajdonos, a kinek az adója a megállapított összeget megüti, birjon választói joggal.

A cenzus leszállítása és arányosítása, ezek azok a követelmények, melyek a választói jog kiterjesztésének folyamánakép előállanak.

Ámde a választási törvény revizió-

ajkáról elröppenő sóhaj világos bizonyítékai meghatottságuknak.

— Beh ismerős ez a szép tenor hang! — szólt halkán az asszony, — úgy remlik előttem, mintha már egyszer hallottam volna... valahol.

Az ének végeztével, mikor már nagy népcsődület támadt, kinyílt az ablak s látni lehetett a bájos lányka rózsás arcát. A vándor egész testében remegett, mikor kis bársony kezéből elfogadta az ajándékot. Azután félreállt, de nem vette le róla szemét; majd pedig elég hallhatólag így kezdett monologizálni:

— Ebren vagyok, vagy álmodom? ... Hiszen ez ő! ... Lehetséges ez? ... Nem! ... Ez lehetetlen! ... De mégis! ... Egészen olyan! ... Nem! ... Nem lehet! ... Huszonöt év múlt el azóta. Én már a sír szelén állok és ő még mindig a régi volna? Az lehetetlen! ...

A lányka mit sem hallott ebből, mert a még folyton trillázó és egész testét átjáró hideg szél elől gyorsan becsapta az ablakot, hogy többé hire-hamva se jusson a meleg szobába.

— Ki az az ismerős, Mariska?! — kérdezé az asszony.

— Nem ismerős az, anyám, valami öreg koldus! Koldus?

— Igen.

jánál, vagy ujja alkotásánál egy másik alapelvnek is érvényesülnie kell, s ez a választói joggyakorlás szabadságának biztosítása. Erre nézve a törvényhozásnak tekintetbe kell vennie mindazon törvénytelen befolyásokat és bűnös üzelmeket, melyek a választói jog szabadságának útjában állanak és azt veszélyeztetik. Továbbá tekintetbe kell vennie a törvényhozásnak azt a fontos érdeket is, hogy ezen jog tényleges gyakorlása, vagyis a szavazás nagyobb mozgalmak nélkül folyjon le, olyan körülmények között, melyek az izgatottság gyújtó anyagának nagy felhalmozódását gátolják.

Ha most már szemügyre vesszük azokat a törvénytelen befolyásokat és vétkeket üzelmeket, melyek a mostani választási rendszer mellett a választói szabadságot korlátozzák, veszélyeztetik, sok esetben megsemmisítik, látjuk ezen joggyakorlat előterében a vesztegetést, az anyagi és erkölcsi presszióknak legkülönbözőbb nemeit. A vesztegetést, mely a politikai erkölcsök romlottságából születik és ugyanilyen romlottságból táplálkozik, semmiféle törvényvel nem lehet kiirtani, legfeljebb csak üldözni lehet és kiméletlenül sujtani, ha napfényre jön. Gyökeres orvosszert ezen fekély ellen csak a politikai tisztességre és becsületességre való céltudatos nevelés nyújthat. A míg a nép vezetői ennek a nevelésnek a munkáját magokra nem veszik és azt állandóan folytatni nem fogják, addig ezen a téren javulást nem fogunk észlelhetni.

Ugyanez lenne az orvossága a presszióknak is. Ettől is a joggyakorlat terét csak a politikai becsületesség és tisztesség erős érzete tisztíthatja meg. De ezen kívül a presszió ellen a törvényhozás is alkothat igen hathatós intézkedést, és ez a községenként történő szavazás.

A községenként való szavazást gyakorlati szempontok is annyira ajánlják, hogy csodálni lehet, mikép a törvény-

— Az lehetetlen!

Kirohant.

A dalnok éppen távozni készült. Mindnyájan, különösen a gyermekek rimázkodva kértek:

— Bács! Énekeljen még valamit s kísérje avval a jószággal, mi még ilyet nem hallottunk!

— Nem tehetem, — válaszolta — mert „nines gyötrőbb, mint kinok közepette emlékezni meg eltűnt boldogságról.“

A csinos asszony hosszas kérése mégis maradásra bírta.

Szíves hívására valamennyien betértek a kastélyba, hol a barátságos szobában a legnagyobb szíveséggel és vendégszeretettel fogadta az agyonfázott, étlen-szomjan levő vándort.

Végtelen boldoggá tette szegényt! — az eleje tett étellel, itallal, mert egyszer megint jólakhatott — karácsony estéjén

Óh, ha tudta, volna, kinek a szíveségből!

Mikor már éhségét és szomját csillapította, meg ki is pihente magát és a nagy hidegtől megdermedt ujjai ismét visszanyerték ruzekonyosságukat, a szoba közepére állt és... hálas tekintetét vetett a ház asszonyára és mellötte ülő leányára. Könybelábadtak szemei. Kebeleből mely sóhaj tört elő, húrjába kapott s pengette ujjá és

hozás már a mostani nyilvános szavazási rendszer mellett is azt az eljárást el nem rendelte. Mennyi izgalomnak és rendezettségnek lehetne ezzel elejét venni, mennyi költséget megkímélni, hogy ne is szóljunk arról a nevelőhatásról, melyet egy tapintatosan vezetett községenként végbemenő képviselőválasztás gyakorolna a nép összességére. Az eljárást kissé meglassítaná az ilyen választás, de ebből a lassuságból az országra semmiféle kár nem háromolnék.

Ha egyelőre nem is történnék több a választói jog reformja tekintetében, mint a mennyit itt körvonalaztunk, már azt is jelentékeny vívmánynak kellene tekintenünk.

Nyitraváros pénzügyei.

I.

Nyitra városa egészen modern város! Nem hiszem, hogy akár csak egy lépéssel is hátrább van, mint maga Budapest.

Már tudniillik aránylag.

Haladni akart a korrall. — Régebben beleugratták a honvédsátortáborra való költsékezésbe. Uram, Istenem! Micsoda magyar lenne az, a kité a „honvéd“ név tűzbe nem hozott volna!? Ki merte volna akkor kétségbe vonni, hogy a sátortábor ügye nem elsőrangú hazafiás ügy? Ki merte volna lecsafolni a kereskedők és iparosok azon reményét, hogy a sátortábor, mekkora lendületet ad majd az ő üzletüknek?

Senki! Öregebbjeink még jól emlékeznek, hogy a városi képviselőtestületben nagyon kevesen akadtak, a kik a honvédsátortáborra kivánt pénz megszavazása ellen szavaztak. Az illető közgyűlési jegyzőkönyvekből ki lehet böngészni a szavazatok arányát.

Legerősebb és legpuhítottabb érv az volt, hogy a honvédsátortábor által a városi polgárok mekkültni fognak a katonai beszállások kellemetlenségeitől, terheitől! S a ki a vonatkozó határozatot átolvassa, az meglátja, hogy ezen föltétel csakugyan kikötött.

Az én igen tisztelt polgártársaim közül van-e valaki, a ki tudja, hogy ezen föltétel teljesítve lett? A mostani polgárság ez idén is tapasztalta a beszállások kellemet, de öregebbjeink is azt mondják, hogy ez soha sem volt másképp.

ajka elhaló hangon megszólalt egy hosszú dalra melynek tartalma élete rövid története:

„Még egyszer szeretném e szomorú életben kedves szüleimet látni. Nem adnám a világ minden kincseért, ha ez megegyszer megtörténhetne! Oh, mily szeretettel és valódi gyermeki bizalommal fordulnék hozzájuk s mily örömmel tekintenek szemökbe!

Boldog az, ki napjait szülei, testvérei, gyermekei, rokonai körében töltheti! ... Valaha én is boldog voltam Feledhetetlenek amaz órák, melyeket kedves szüleim körében töltöttem.

Azonban, fájdalom! a sors már tiz éves koromban megfosztott tőlük. Atyámat a tüdővész, anyámat a bűbárat és nyomor vitte sirba. Így tehát nagyon korán megfosztattam minden örömtől.

Tanulmányaimat roppant nélkülözések között végeztem ... Huszonkét éves voltam. Elöttem állt a világ egész fényében és pompájában, Akkor derült fel újra boldogságom csillaga.

Megí-merkedtem egy angyali lényvel, kinek emléke első látásom óta kitörülhetetlen betűkkel vésődött szívembe. Az ablak csörrenése, egy pillantása, egy szava végtelen boldoggá tett.

Egy alkalommal fejét keblemre hajtva súgta: „Szeretlek!“ Szeretlek, mint senkit e nagy világon! Minden gondolatom! minden álmam tárgya

A honvédsátoztartó pedig ez idén elérveztette az a nagy úr, a ki „katonai kincstár“ név alatt ismeretes.

Ugyanazon érveléseket hallottuk a honvédlaktanya és a méntelep kérdéseivel. — Mindig a városnak roppant nagy előnyeiről, hasznáról, az ipar és kereskedelem föllendüléséről festettek a polgárságnak Potemkin falvakat azok, a kik a terhekből legkevésbé viselnek.

Hasztalan volt az előrelátó és számító kisebbségnek minden erőlködése, a többség szavazott, mint a karikacsapás, és csinálta a polgárság nyakára a sok adósságot, mely ma már meghaladja az 1 millió 300.000 korondt.

Jellemző a városi közigazgatásra, és magára a képviselőtestületre is, hogy a kölcsönök felvételénél — nem is egyszer, hanem több ízben — megtörtént az is, hogy azon építkezések nem lettek foganatba véve, melyekre a kölcsönök kérve és megszavazva lettek. Ilyenek például: a marhavágóhid, a rendőrségi épület, a tűzoltók mészóháza.

A pénzeket elköltötték, a számadásokat megcsinálták és a nemes vármegye is szemet hunyt mindig az ilyen gazdálkodásra.

A ki a városi közgyűléseken részt vesz, az bőven tapasztalja, hogy a t. városatyák mindig ismételtetik: sok az adó, sok a közteher, a jövedelem apad, minden üzlet pang. Hanem azért ezek a stereotyp jajgatások nem tartják őket vissza, hogy a városi terheket ők magok emeljék.

Senkinek sem jut ott eszébe, gondolni a jövőre. Nincsen semmi rendszer, semmi komoly akarat a város pénzügyi jövőjével komolyan foglalkozni.

Nagy port vert föl a mult nyáron a pénzügyi közegek azon valóban hallatlan eljárása, hogy a városi polgárság adóit összesen 37,000 koronával emelték. Folytak ez ellen az értekezések, tanácskozások. Jártak az egyesek és a küldöttségek. Szok szót és sok tintát fogyasztottak a megtámadott polgárság szóvivői. De mind hiába! nem nyert meghallgatást a polgárság, és fizetnie kell 37,000 koronával többet.

Megjött a városi költségvetés ideje, és a város atyái már elfelejtették a nyári zajt és újra emelték a városi pótlékokat.

te vagy!.. Azonban a sors tőle is megfosztott.

Szerencsétlen esés következtében elvesztetem bal lábamat és bal kezem hasznavehetetlenné lett. Hosszas betegeskedésem alatt pedig utolsó reményem is meghiusult. Szívem bálványá férjhez ment... messzeföldre.

Meggyógyulván, minden támasz nélkül álltam a világon. A sorcsapások újra rám nehezettek és én kénytelen voltam már fiatal koromban a kol-dusbotot kezembe venni és kegyelemkenyeret keresni.

Azóta nincs számomra öröm. Nincs többé senki, ki mondaná: szeretlek. Egyedül az ima és a dal enyhíti fájdalmamat; azonban ennek is vége lesz... nemsokára, mert az én testem most már csak koporsó, mely halottat hord magában...“

Könyzapor borította el arcát és elhallgatott. Hosszú néma csend után e szavakkal:

— Köszönöm szívességüket! A jó Isten áldja meg mindnyájokat! — távozott.

Ének közben a sok hallgató közül a szép háziasszony kötényébe rejtve bánatos arcát, e szavak közt ment ki a szobából:

— Hát mégis ő?... A mint megláttam, alakja mindjárt eszembe juttatta őt. De hogy eny nyire megváltozott! Szegény!..

Mikor visszajött s beszélni óhajtott egykori kedvesével, az már — tudja Isten! — mely földél alatt várta a boldogtalanok álmát!

Hiába kérdezték, hová tűnt el ének közben? hol volt oly sokáig? nem válaszolt; azonban könnyei, zavara, nyugtalansága elárulták, hogy valami nagyon bántja a szívét.

Richter M István.

Tegyük csak egy kis összehasonlítást a tavalyi és a folyó évi eredmények között, és látni fogjuk a különbséget.

1902-ben az összes egyenes állami adó kitett kerek 200,000 kor. 1903-ban pedig kitett már 237,278 „ vagyis a városi polgárság közterhei emelkedtek állami adóban 37,278 koronával, mely összeghez hozzászámítandó a mindenféle pótdadók címén legalább 22,722 korona, a mi együttvéve 60,000 korona.

1902-ben a városi bevétel volt	200,821 kor.
1903-ra már csak	195,146 „
vagyis	5,675 koronával kevesebb.
1903-ra a kiadások kitesznek	306,628 kor.
1902-ben előirányoztattak	297,576 „
ra, vagyis 1903-ban már	9,052 koronával több lesz a kiadás.
1903. évre fedezetlen	111,481 kor.
1902. évben fedezetlen volt	96,754 „
vagyis ez idén a hiány	14,727 koronával nagyobb.

Ezen számok kiáltóan és szomorúan bizonyítják, hogy emelkednek az egyenes állami adók, emelkednek a pótdadók, és emelkednek a kiadások, ellenben apadnak a bevételek.

A közönséges hajlandó azt hinné, hogy ha az egyenes állami adók emelkednek, vagyis nagyobb lett az állami adó-alap, akkor csökkenni fognak a pótlékok.

Ha 1902. évben 200,000 korona után kellett kivetni a városi pótdadókat, 1903. évben pedig már 237,000 korona után lesznek kivetve, akkor ez időre a pótléknak kisebbnek kell lenni. Az egyenes adók összegét fölcsvarták 18½ százalékkal, nem-e természetes, hogy a pótléknak apadni kellene?

S mégis mi történt? A tek. városi képviselőtestület meghagyta a tavalyi 33, illetve 30, és 4½% pótdadókat, és csak a 20,783 korona földadó és a zabori adók leszámításával fennmaradó 213,948 korona után vetett ki 1½%-kal kisebb pótlékokat.

Tavaly a fedezetlenül maradt 96,754 koronát átlag 48% pótdadóból kellett pótolni, s ez idén a 111,482 korona szintén 48% átlag — pótlékkal fedezendő.

Ha 1903-ra is csak olyan fedezetlen hiány maradt volna, mint 1902-re, tudniillik 96,754 korona, akkor a mostani 237,000 korona állami adó után átlag nem is egészen 41% pótdadót kellett volna kivetni, vagyis 7%-kal kevesebbet.

A városi polgármestertől, mint a képviselőtestületnek választott tagjaitól megköveteljük, hogy a városi kiadások összeállításánál első sorban a polgárok anyagi helyzetét tartsák szem előtt.

A városnak nem szabad ugy csinálni a költségvetést, mint a magyar pénzügyminiszternek, a ki előbb állítja össze a kiadási javaslatokat, és azután osztja be, hogy mely bevételeket kell fölemelni. — Nálunk a bevételek szerint kellene megállapítani a kiadásokat, azon jó német közmondás szerint: „Man soll sich strecken, nach der Decken“!

Modern igények kielégítésére, modern kiadásokra csak akkor kerüljön a sor, ha a mindennapi szükségletek fedezése után újabb megterhelhetés nélkül lehetséges. De nálunk ez nincs úgy. Ezért csinált a város saját városházának építése óta alig 15 év alatt több mint 1 millió 200,000 korona adósságot, melyet legnagyobb részben olyanok kénytelenek fizetni, a kik sem a jelenben, sem a jövőben semmi előnyben sem részesülnek.

A nagy többségre nézve ilyen adósságcsinálási tárgyak: a honvédlaktanya és a méntelep!

A honvédlaktanya építésekor biztatták a házi urakat azzal, hogy a sok honvédtiszt miatt drágábbak lesznek a lakások!

Most pedig az igazságügyi palota átadása után a t. házi urak elkészülhetnek arra, hogy lakásaik jóval olcsóbban kelnek el, ha ugyan őresen nem maradnak!

Civis.

(Vége köv.)

Valasek János

miavai ügyvéd és országgyűlési képviselő bűnpöre.

Lapunk mult számában jelezte már, hogy a nyitrai kir. törvényszék, mint fenytő bíróság előtt a nemzetiség elleni izgatással vádolt Valasek János bűnpöre tárgyalás alá vétetett.

A tárgyalás nagy érdeklődés mellett folyó hó 17-én vette kezdetét és egy húzamban 6 napon át tartott ugy, hogy a bizonyítási eljárás a vád és védbeszéd elmondásával december hó 23-án késő esti órákban nyert befejezést.

Vádolt a nyitrai kir. ügyészség által a büntető törvénykönyv 172. §. alapján nemzetiség elleni izgatás vétsége miatt, mely 2 évig terjedhető államfogházzal és 1000 frtjig terjedhető pénzbüntetéssel sújthatja a bűnöst, lett perbe vonva.

Miben áll a vád?

Valasek az 1901. szeptember hó 22-én mint akkori országgyűlési képviselőjelölt Krakovánban tót nyelven elmondott programbeszédjében a vád szerint a következőket mondotta: „Menjenek a magyarok vissza Ázsiába, a honnan jöttek és legyen minden ugy, mint 1000 évvel előtt volt.“ Továbbá: „hogy a tót nyelv el van nyomva“ és hogy „az iskolákban a gyermekeket a magyar nyelvvel megmérgezik.“

Valasek János kihallgatása alkalmával tagadásba vette, hogy ezen kitételeket használta volna és kijelenti, hogy ő programbeszédjében hangoztatta Magyarország függetlenségét, egységét és oszthatatlanságát; kiemelte azt, hogy a tótok a magyarokkal, mint testvérekkel mindig jó egyetértésben éltek és kívánja, hogy ezen egyetértés továbbra is legalább 1000 évig tartson és hogy ezen testvéri viszonyból kifolyólag kergették ki a magyarok a tótok segítségével a törököket és tatárokat Ázsiába; kívánta programbeszédjében azt, hogy az egyház politikai törvények megváltoztatásának, hogy iskolákban tót vidékeken tót tanítsanak, mert hogy magyar és tót nyelven történő tanítás mellett a gyermekek mit sem fognak tudni a hogy mindezeket, valamint a tót nyelven kiállítandó végzések, idézések, adókönyveeskékre vonatkozó kívánalmait a nemzetiségek egyenjogóságáról szóló törvényből származtatja

A tanuk vallomásai.

Mazóly elnök, aki az egész tárgyalást a legnagyobb higgadsággal s a peranyagnak nagy ismeretével vezette, a terhelő s utánuk a mentő tanukat hallgatta ki. Terhelő tanukként Steffek Árpád bir. díjnos, Nachlovsky János néptanító, Uhercsik Lipót postatiszt, Laezkovic János néptanító és Sillaba Béláné, a krakováni körjegyző neje szerepeltek, a kik közül az első kettő teljes határozottsággal vallja, hogy Valasek János programbeszédében az inkriminált kifejezéseket valóban használta, a többi terhelő tanu vallomása határozatlan. Uhercsik Lipót azt mondja, hogy habár ő a programbeszédre nem figyelt, de Steffek Árpád azonnal, a mint a sértő kifejezések elhangzottak, ezeket ő vele s a többi társával azonnal közölte s hogy ők ezen a magyarokat bántó kijelentések miatt felháborodtak, habár egyes teiszénnyilvánításokon kívül, a beszéd a hallgatóságot hidegen hagyta. Ezután a mentő tanuknak egész serege vonult föl, közöttük egyszerű földművesek, iparosok, a miavai bank pénztárosa és könyvelője és egy ügyvéd is foglaltak helyet, a kik egybehangozva azt vallották, hogy Valasek János a terhelő rótt kifejezéseket nem használta, noha az egész beszédet hallották, tehát kellett volna azokat hallaniok; a mentő tanuk azonban a királyi ügyész által feltett keresztkérdések tömekegőbe tévedtek, a kir. törvényszék által esküre bocsájtva nem lettek még azon oknál fogva sem, mert azon gyanuba estek, hogy Valasek János választóival és elvtársaival érdekközösségben vannak.

Nagy szerepet játszik ezen bűnpörmől azon tót nyelven szerkesztett nyilatkozat, melyet Valasek János országgyűlési képviselővé történt megválasztása és ezen választásnak petíció által történt megtámadása után szerkesztett és számos egyén által aláíratott, a kik bizonyítanak azt, hogy ő az inkriminált kifejezéseket nem használta. Ezen nyilatkozat aláírásának megszerzését Hromada József krakováni segéd-lelkész vállalta magára s ezen körülmény volt különösen ok arra, hogy a kir. ügyész Hromada Józsefnek hazafiságát kétségbe vonta, noha a káplán kijelentette, hogy ezt kötelességének tudatában és igazságszeretete által ösztönözötve s azért tette, mert mint föltanu állithatja, hogy Valasek János a kérdéses kifejezésekkel nem élt.

Érdekös és elszomorító tünetnek mutatkozott azon körülmény is, hogy a mentő tanuk legtöbbször, így a miavai bank pénztárosa és könyvelője, nemkülönben Czadra János miavai vendéglős, a ki mellesleg megjegyezve Valasek Jánosnak sógora, habár a magyar nyelvet jól értik és beszélik, mégis csak tót nyelven kívántak vallani, ürügyül felhozva, hogy a beszédnek lényeges kifejezéseit magyar nyelven a kellő szabotossággal előadni nem képesek. Habár a mentő tanuk előadásukkal nagy intelligenciára valló óvatosságot árultak el — közös sorsukat nem kerülhették el, mert mint említettük esküre egyikük sem lett bocsájtva.

Felolvastattott még a védelem előterjesztése folytán a nép előtt kevésbé érthető, magas színvonalon álló tót stílusban szerkesztett programbeszéd szövege, a minek megtörténtével az elnök a bizonyítási eljárást befejezettnek jelentette ki.

A vádló beszéd.

Chudovszky Géza kir. ügyész, mint a magyar állameszme lánglelkű harczosa, egymásután döntögette le azon bizonyítékokat, a melyeket Valasek János saját

mentségére felhozni iparkodott. — Nagy méretű és alapos tanulmányokra való s minden szavában magyar hazafiságot lehelő remek vád-beszédében esetlenül a panszlávizmus történetét és bizonyította azt, hogy a panszlávizmus igazi látozik, bármennyire is sz-retnék ezt a tulzó töt ayaftak eltagadni. Elősorolta a panszlávizmus mindazon bűneit, a melyek a magyarságot létalapjában megtingatják és veszélyeztetik és rá mutat a vádlóra, mint azok egyikére, a kik ezt a munkát végzik. A kir. ügyész tagadja, hogy Valasek ugyanazt a beszédet mondta a vádló el, melyet a törvényszéknek írásban bemutatott, s kéri a magyar államoszma ezen írásójára a legszigorubb, de igazságos büntetést.

A vádbeszéd.

Ezután Szécsy Ferencz védő beszédében kiemelt^o azt, hogy nem akar foglalkozni azzal, hogy védené-e mint a töt nemzetiségnek egyik tagja, milyen viszonyban van nemzetiségjelöljével, nem akar foglalkozni védené-e mint a részbeni céljaival és gondolkozásmódjával, mert hogy ő mindazt, a mit a kir. ügyész a vádló töt-rekeltéseihez megfogalmazására és azoknak megsemmisítésére előadott, egész torjedeimében magáéva teszi, ő a tötöt az emberitől elválasztja, foglalkozik magával Valasek, és védje magát ezen személyi oldalról; Szécsy Ferencz a vádat csak tárgyilagosan, a bűntető törvénykönyvre való hivatkozással tárgyalja. — Beszédének további folyamata alatt benekés alá veszi a terhelt tanak vallomását és azt törekszik kiuntatni, hogy ezek terjedő kijelentéseiket illetőleg már csak fiatal koruknál fogva is azért is tévedhetnek, mert a programbeszéd tartama alatt kellő figyelmet nem tanúsítottak, mert a magasabb iradót töt ügyelvet ahogya értek oly mértékben, mely a tövédelést teljesen kizárta.

Hivatkozik arra, mikép a kir. Curia Valasek Jánosnak megválasztása ellen petíciót ugyanazon tanbizonytök alapján már elbírálta és Valasek János ellen bünteselekményt leantforogni nem látott, hanem őt eskübe is bocsátotta arra övére, hogy nem igaz, miként ő az íeriminált kifejezéseket mondotta. Felmondli, hogy Valasek János azért nem is mondhatta, mert a hazafias szellemű programbeszédjének keretébe azok nem lehetők s mert vádlott tudta, hogy a közigazgatási hatóság egyik vagy másik tagja beszédjét hallgatva, őt ellenőrizheti s így képviselővé történendő megválasztását ilyen oklatan beszédrel ő maga húsíthatná meg. De ezektől eltekintve, a védő az ígatás bünteselekményét leantforogni nem látja, mert ehhez a felső bíróságok megállapodott praxisa szerint felhívás kívántatik. Az elégedetlenség okok elősorolása pedig ígatást szintén nem képez.

A vádlott védekezése.

Ezek után a vádlott a kir. ügyész süjtő szavainak hatása alatt megtörősen felhozta, hogy mindazt, a mit a kir. ügyész a panszlávizmusra néve előadott, őt nem érintheti és annak bűneit s visszaéléseit ő rá nem vonhatkozathatja.

A vád és vádbeszédet nagy hallgatóság hallgatta feszült figyelemmel és a vádbeszéd olhungása utá annak lelkes és hazafias tartalmára a kir. ügyészt megöleljenozte, úgy hogy az elnök a terem kiürítésével fenyegetve volt kénytelen a hallgatóságot rendre utasítani.

Szécsy Ferencz szintén hatalmas ügyvédnek bizonyult be, s ha a közönség tartalmas fejtegetéseit nem honorálta a kellő elismeréssel, az csak a vádlott személyi iránti körülménynek róható fel.

Híletet azonnal nem hoztak, hanem a pernek nagy anyagára való tekintettel az ítélet kihirdetését dec. hó 30-ára halasztották.

Ujdonságok.

Előfizetési felhívás. Lapunk olvasóit felkérjük, sziveskedjenek ugyanoly kitartással csoportosulni zászlónk köré, mint azt eddig is tették. Az ócsárlás, melynek eddig érdemtellenül céltáblául szolgált a „Nyitra megyei Szemle” legközelebb torkukon forrad azoknak, a kik eddig abban vitéztektek. Bennünket el nem térít tíz évig folytatott irányunktól, hanem annál inkább ösztönöz, hogy kitűzött célunkhoz hiven, egy bár szerényebb körben, a magyar nemzeti politikát keresztény alapokra fektetve szolgáljuk és terjesztjük. Különös célul tűzve ki a népnek gazdasági fellendülését. Olvasóink egy része, még a magasabb körökből is, máris nyilatkozott s lendületes szavakban üdvözölt és üdvözöl naponként a tíz éves jubileumhoz, melyért fogadják ez uton leghálásabb köszönetünket.

Midőn meleg rokonszenvűket hasonló jóindulattal viszonzozzuk, tisztelettel kérjük a lapnak további pártolására, mert csak így leszünk képesek feladatunknak megfelelni. T. munkatársainkat, kik eddig oly önzellenül támogattak, továbbra is lapunk lelkes felkarolására kérjük; mert hiszen csak velök együttesen érhattük el azt, amit eredményül el nem tagadhat senki sem.

Összes olvasóinknak és lelkes munkatársainknak boldog új esztendőt kíván a

„NYITRAMEGYEI SZEMLE” SZERKESZTŐSÉGE.

Egyházmegyei hírek. Rojicsék János liehavaí plebanos helyettes plebanos-helyettes ión Kunfalvan. — Áthelyeztettek: Tyrdy Jozsef turzovkai segédlelkész ideiglenes plebanos-helyettesnek Liehavaíra; Schmidt Geza Cserneről Turzovkára és Frastoczky Antal Kunfalváról Csernerre. — Spányik Tamás klerik. alesperes és chinorani plebanos saját kérésére a plebaniatól fölmentetett, s helyébe ideiglenes plebanos helyettesnek kinevezetett Nemedý Marton ottani káplán.

Személyi hír. Br. Baumgartner Pál es és kir. nyugalmazott huszartábornok az ünnepekre Nyitrára érkezett családjaéhoz s szombaton reggel vissza is utazott Pozsonyba. — Markhot Gyula alispán tegnáp este Budapestről, hol edes anyjánal az ünnepeket töltötte, vis-zarkezett Nyitrára.

Hymen. Daniel Izor, nyitrai kereskedő e hó 30-an nőül veszi Buxhorn Laura kirássonnyt, Buxhorn Vilmos nyitrai kereskedő kedves leányát.

Leó ünnepély a nyitrai kath. legényegyesületben. Ma délután 5 órakor mutatja be nyilvánosan hódolatát Szent Péternek dícsőregegel jubdoló utoda irant a nyitrai kath. legényegylet. A hódoló ünnepély műsora következő: XIII. Leó. Költ. Ban Aladártól. Szavalja Rusz István e. r. t. — XIII. Leó. A szent atya működésének méltatása. Felolvassa: Risnyovszky Janos úr e. p. t. — A Vatikán kertjében. Költ. Irta Toray Aujos. — Néma kép, az egyleti tagok közreműködésével. — Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a privigyei kath. legényegylet Guba Pál ügybuzgó elnök vezetése alatt ugyan-csak ma egy válogatott színi műsorból álló előadást tart Privigyén.

Gorevich Emil dr. f. Vidékünk fiatalabb női nemzedéke előtt jól ismert név, küöben Kassai főreáliskolai igazgató és a kath. felsőbb leányiskolák miniszteri biztosa. Az alig 49 éves férfi éppen Karacsony estéjén váratlanul meghalt. Anyiban váratlanul, hogy a helybeli felsőbb leányiskola igazgatója meg négy nap előtt hivatalos átiratot kapott tőle. Küöben már a mult február ó-a betegeskedett s ápríl közepén csakogy erőltetve tette meg az itéleti ítéletben utolsó hivatalos látogatását. Mert munkás volt a kimerülésig s lelkes előmozdítója a nemzeti nevelésügyben. Szakértő a javából, a ki értette az iskola munkát, a tanárét epugy, mint a tanulóét, s tudott is utmutatást adni. Miniszteri biztosi kötelességeben a leteleklisméreteiben eljárt s igazi élvezet volt őt a látogatását záro konferencián hallgatni, oly szakszerűleg adta elő megfigyelseit, ayítlan és leplezetlenül. A tanulók csak a jóságos és es finom modorú látogatót látták benne, a ki oly szepen tudott kérdezni minden tárgyból es oly keneteljes szavakat tudott hozzájuk intézni, akár egy jó pap. A nyitrai felsőbb leányiskola tanári kara es volt tanulói nem igen fogják felejtetni a szögört, de jóságos férfiat s gyászuk jelenül az intézetre gyászlobogót tűztek ki özygyven hagyott nejehez pedig részvétáviratot íteztek Kassára. Az ő v. f. n!

A nyitrai kath. körben az adventi felolvasások ezidei sorozatát mult vasárnapon Cserenyev Istvan segédlelkész fejezte be ki a nyitrai jótékony-célú egyletekről olvasott föl. A szep számú előkelő közönség feszült figyelemmel kíserte a mindvégig érdekes tárgy fejtegetését. A felolvasó az életől vett szomorú adstokkal bizonyította, hogy alig van város, melyben oly nagy a könyörületből elők száma s oly kiáltó a nyomor, mint Nyitrán, kivált Parutcan, melyet a művelt közönség alig ismer, jölehet sok erre menő alapítványi összegeink vannak a szegények fölségítésére es több jótékony egylet fáradozik a nyomor enyhítésén. Ennek oka különösen az, hogy a szegények kezébe adott penz legnagyobb része a zörcsők koresmaiba kerül. A tarthatatlan helyzet javítására a felolvasó célszerűnek tartaná a szegények regélyezésére szánt penzösszegeknek, melyek a káptalannál, a plebanátán, a pá-pöki udvarban es más helyeken kiosztatnak, utalványlapokkal való feles-relesét. Az utalványlapokat a segélyezettek a keresztény kereskedőknel bevaltanak, s ily módon elemi szerekhez jutának, míg most a közékhöz kapott készpenzt a koresmokban költik el. Együttal Szent-Vince egye-ü-

letnek az alapítását ajánlotta. — Ez utóbbira nézve bármennyire nagyra becsüljük a Sz.-Vince egyesületek áldásos működését, meg kell jegyeznünk, hogy ha már egy ilyen kisebb helyen, mint Nyitra, keresztény szellemű nőegylet létezik, akkor ezt az egyet kell teljes erővel támogatni. Ujabb alkotás gyongítene a meglévőt es akadalyozná az újnak erőteljes kifejlődését. Nézetünk szerint Nyitrán a keresztény nőegylet körében meg lehetne oldani lényegben a segélyezésnek azon feladatait, melyekert a Sz.-Vince egyletek fáradoznak. — A felolvasást kedves ünnepélyvel egészítette ki a kör ének es zenekara, mely dícséretes buzgósággal s kiváló szakertelennel előadott ének, illetve zeneművel, mint rendesen teljes sikert aratott.

Karacsonyfa-ünnepély. A nyitrai keresztény nőegylet által fentartott páspöki menházban gyönyörű karacsonytát állítottak fel a menházi arvagyeremek es elaggott nők számára. Az egylet nagy békeözűséggel gondoskodott arvajának es szegényeinek megajándékozásáról, a jó ingabias testverek pedig a hatalmas karacsonyt, Sándor Pálme úrnó ajándékát pazar dí-zszel ékesítettek fel, s változatos élénk műsorral kedves ünnepélyt rendeztek. Melyen megható jelenet volt, midőn az ünnepély végén, a sok szepen sikerült ének es szavaiat után, a nőegylet elnök-nője, Thuróczy Vilmosné, szül. Tóth Zuzsanna úrnó, esillakozosztos hóly, az arvak elé lépve elismerésnek es meglegegedésnek adott kifejezést a gyermekek jó viselate es az ünnepély sikere felett. Szava azonban elakadt, szemében könnyek esillantak meg. A résztvét es az öröm könnyei, melyek ha nemak voltak is, minden szónál éke-sében fejeztek ki azt, hogy nemes szívek a jótékonyaságból, az íratlanság es cselekedeteiből merítik legtisztább es lezoldogtobb örömeiket. Az ünnepély után a fáradozatlan elnök-nő maga osztotta ki az ajándékanyagokat a gyermekek es az elaggottak között, a miben neki az egylet alelnök-nője Tombor Kornélné úrnó es a jelenvoit választmányi tagok segédkeztek.

A nyitrai kath. kör kebelében alakult műkedvelő társaság az elmúlt heten végleg megállapította az előadandó daraboka es elhatározta, hogy nemcsak mulatni fog, hanem a közönséget is mulattatni akarja es e mellett a helybeli jótékonyasági egyesületeket a befolyó jövedelemből is segélyezi, mert a tiszta bevétel jótékonycelokra fordítatik. E végből elhatározta, hogy a már egyszer rendezett előadáson kívül, a melyet az advent megszakított, farsangban meg 3 műkedvelői előadást fog rendezni es pedig január hó 6 an, 17-én es február hó 1-én, mely előadásokat zártkörű táncvigalom követi a kath. kör helyiségeiben. — A szereposztás nehézségein tüésteek, a mi az igazgató es főrendező tapasztalásá-gat es ügyességet bizonyítja. A társaság minden egyes tagja nagy ambícióval tanulja szerepet, a próbák javában folyának, s öröm nézni a műkedvelőket, egyik darabban a nagyságos asszony vagy úr a cseledeiszerepióvel, míg a másik darabban megfordítva. — úgy hogy ügyességük es ráter-mettségüknel fogva meg a legutolsó szerepből is ügyes es mulattató alakot tudnak formálni es produkálni. — A műkedvelő társaság a legbuz-góbban igyekszik a város közönségének igényeit kielégíteni, a mi a darabok szerencsés megválasztasából is már előre látható, hogy a közönség élvezetes esieknek neze ebebe, s fáradozasukat fokozza a helybeli magyar lapok multkori kedvező es elismerő kritikája. Jegyek ezen előadásokra január hó 1-től Huszár István úr könyvkereskedésében válthatók, addig pedig az előjegyzések ugyanott eszközölhetők.

Ujévi üdvözlétek megváltása. Nyitrán a szegények javára következők váltották meg az ujévi üdvözléteiket egyenkint 2 koronával: dr. Pachner Antal, Tombor Kornél, dr. Munels Lajos, dr. Vajda Emil, dr. Bienenstock Ignác, Thuróczy Vilmos, Ghyczy Imréné, Szmracsányi N., Szurmay József.

Karacsonyfa-ünnepély a zardában. Az isteni szeretet ünnepének előestéjén lélekemelő ünnepély folyt le a nyitrai ovodában, ekkor osztották ki a szegény iskolás gyermekek között a kegyes alapítók es jötevők könyörületből összegyűlt penzen beszerzett ajándékokat. A zardai karacsonyfa-ünnepély mindíg nagy közönséget vonz a zarda csendes falai köze, eziden is oly sokan jöttek össze hogy az ovodai tagas helyiség képtelen volt befogadni az érkezett vendégeket, a kik között ott láttuk a főispán urat es jószívű nejét es városunk hölgyközönségének színe javát Hatalmas karacsonyfa pompázott az ovoda bal mezőjében, minden ága művészilag megrakva szebbnél-szebb láncokkal, cu-

korkával, arany dióval stb., az egész alkotás mesterére vallott, nem hiába Gabriella testvér díszítette. Az ünnepély kezdetén a beteg kanonok-plébános kérelmére dr. Dudek János igazgató szívből szívekhez szól, s megnyitójában felszólította a közönséget, hogy itt az ártatlan gyermekek között élvezzék a valódi boldogságot. S a megjelent vendégek igazán boldogok voltak, midőn Gabriella testvér kis angyalkái szebbnél-szebb versekkel, imákkal fordultak a kis Jézuskához, s megígérték, hogy mindig jók lesznek, érdekes párbeszédet folytattak a kárácsonyfáról, s az igazgató bácsi minden szereplőt 2 narancssal jutalmazott. A megajándékozott szegény tót ajkú gyermekek zamatos magyarsággal szavaltak. Az élvezetes ünnepély áhítatát nagyban emelte a felsőbb leányiskola jól szervezett énekzara, mely valóban művészi-esen adta elő a karácsonyi pástordalokat Kutvaszer István úr mesteri játéka kíséretében. 96 fiú ruházatot és lábbelit, a lányok között 69 ruhát, 30 kötőt, 30 cipőt kapott; Venczell Ferenc c. püspök úr aranyait Berek Lános és Pasching Adél IV. o. tanulók kapták. A 26 pontból álló ünnepély maradandó nyomot hagy a szívekben, örök hálát kelt a megajándékozott szegényekben, s azért adja a jó Isten, hogy mindazon nemes lelkek, kik ezen ünnepély szervezése és sikere körül fáradoztak, élvezzék az Úr Jézus jutalmát a boldog menyországban. — *A nyitrai kórház tébolydai osztályán* a szokásos karácsonyfa-ünnepély f. évi dec. hó 24-én d. u. 4 órakor lett megtartva. A tíz számra kiterjedő hosszú műsor, enek és szavaltati darabjaiban megható igyekezettel állottak helyt a szerephez juttatott betegek, kiknek működését a főispán és főispánné ö. mltóságai, dr. Rudnay Sándor polgármester, Nemsek Ferenc kanonok, Ocskay László, a kórházi tisztikar stb.-ből álló díszes vendégsereg nézte végig. Az ünnepély után a karácsonyfa ajándéktárgyainak a kiosztása következett, melynek lefolyása közben a főispánné a kórház összes osztályait meglátogatván, az osztályokban fekvő kisdedeket sütemény és cukorkákkal dúsán megajándékozta, egyúttal a tébolydai nagy karácsonyfa-nak hat darab tortát adományozott.

Nyomozott szerkesztő Lapunk előző számában említettük, hogy Markhot Gyula alispán felszólította a nyitrai rendőrkapitányt, hogy nyomozza ki, ki az a «dr. Kiss Gereben», a ki a «Ny. Ellenőr» szerkesztőjéül van megnevezve. — Úgy értesülünk, hogy a nyitrai rendőrség máj napig sem tudta kideríteni, hogy ki az. Redeky Géza rendőrkapitány, meg Justh Szilárd azóta boldog-boldogtalantól kérdik: *Nem látta a kis Kohn urat?* akarom mondani a Kiss Gereben urat, de eddig még eredménytelenül. Az «Alkotmány» dec. 25. számában a kérdéses egyénről a következőket írja: «Nos mi segítségére sietünk a nyitrai rendőrkapitánynak, midőn tudomására hozzuk, hogy ily nevű alak Nagybecskereken fordult meg legutóbb, ahonnet, mint az ottani «Torontál» munkatársának, többféle dolgai miatt rövidesen el kellett tennie. Ha részleteket kíván róla, bizonyára meg fogja onnet kapni a rendőrkapitány, ha kérdezősködik felőle. Annyi tény, hogy nevezett alak se nem Kiss, se nem Gereben, legkevésbé pedig doktor. Hogy mi a voltaképpeni neve, talán a nagykanizsai zsidó hitközségnél megmondják»

Kenyérkiosztás Nyitrán. A nyitrai keresztény nőegylet f. h. 24-en, karácsony estején kezdte meg jótékonyágának legújabb vállalkozását, a kenyérkiosztást a város szegényei között. Az első napon 150 darab kenyeret osztottak ki. A kiosztás szép rendben ment végbe és most már szakadatlanul tovább fog folyni tavaszig. Hogy azonosan megvalósíthassa az egylet nemes szándékait, szüksége van a közönség támogatására. Azert a kiknek az Isten módot adott, ne rösteljének pár fillért áldozni az irgalmasság ezen oltárára, melyen a nyomort enyhíteni siető emberbaráti szeretet tüze lángol. Minden legesekélyebb adomány, ha csak annyi is, a mennyin egy karej kenyeret lehet venni, értékkel bír. Sok ecepből sok víz gyülemlik össze, sok morzából sok kenyér. A ker. nőegyletnek pedig most igazán sok kenyérre van szüksége, hogy a kiosztást tavaszig kihúzhassa. Az egylet tagjai ezenkívül szolgálatot tesznek ezen humanus ügynek azzal is, ha el-el látogatnak a kiosztó helyiségekbe és a jelentkezőket szemmel kísérik. Célzerű eszköz lenne ez a vizsgálások megállítására, mert vannak szemes koldusok, a kik kétszer-háromszor beturakodva mások elől elszedik az alanyzáat.

A nemzetiségi kérdés a felvidéken. Mióta a felvidéken a nemzetiségi agitatorok

erősebben fészkelődnek, különösen mióta a politikai térre átesapva, ott is érvényesülni törekednek, a magyar társadalom hazafias köreiben élénk irodalmi tevékenység indult meg, mely a szlav áramlatok beható ismertetését és a panszlavizmusban rejlő veszély feltárását tűzte célul maga elé. Esterházy János gróf nagyérdékű könyve után most egy másik terjedelmes füzetet vettünk, melynek címe: *Panszlavizmus és ellenszerei.* Irta R. Milticz Béla. Ebben a füzeten a szerző a panszlavizmust tágas látókörből tárgyalja, folytonos tekintettel Nyitramegye viszonyaira. Egy sokat tapasztalt, alapos életismerettel és nagy jogi tudással rendelkező férfiú beszél hozzánk ebben a füzeten, megkapó közvetlenséggel, a hazafiúi érzés melegségével. Műve első részében a panszlavizmus fogalmát és alapjellegét fejtegeti, történeti visszapillantást vetve a kiégyezés óta követett nemzetiségi politikára. A második részben a panszlavizmus ellen-szereiről beszél, s közigazdasági, tanügyi és közigazgatási szempontokból világítja meg azokat a feladatokat, melyeknek megoldására az államnak, a kormányának és a hatóságoknak vállatve kell törekedniök, hogy a panszlaviztikus áramlatoknak útját állhassák. — A füzet ára 2 korona és megrendelhető Huszár István könyvkereskedésében Nyitrán.

Halálozások. Özv. tejfalusi Csóka Károlyné szül. draskóci és jordanföldi Bohunka Fanni f. é. december hó 20-án, a halotti szentségek fejtétele után, életének 82-ik évében Nyitrán örök nyugalomra tért. Az elhunyt koporsóját számos rokonának könyve áztatá. A temetésen, mely dec. 22-én ment végbe, ott volt Szalavszky Gyula volt nyitrai, majd pozsony megyei főispán és neje, a Yull-család, a Bohunka, Kozma- és Tejfalassy-család számos tagja. Jelen volt meg Kramolin Viktor főispán és Markhot Gyula alispán és városunk nagyszámú közönsége. Az örök világhozát derüljön a megboldogultnak! — Véber Antal kegyestanis-törvényi gimnáziumi igazgató tanár és házfőnök december 18-án negyvenhat éves korában, szerzetesi életének harmincadik esztendőjében meghalt Kis-Szebenben. A megboldogult néhány év előtt Nyitrán is tanított s rokonzenével, modora, tudományos képzettsége mellett és megnyoró szerénysége miatt általánosan szerették egy a nyitrai intelligens körökben, mint tanítványait. Nyitrai tanárkodása idejében tetőponjára hagott azon konfliktus, mely az igazgató és egyházi egyházmezei paptanárral közt kelt, s ő tudván azt, hogy az ellentétek csak személyi jellegűek, — a legjobb viszonyban volt az egyházmezei papokkal, — melynek körében az igénytelen fellepesű, őszinte egyenes-égtű szeretést mindig szívesen láttak. Vébert Nyitránról Temesvárra helyezték át, hol az ottani népes főgimnáziumnak igazgatója lett. Míg nem néhány év előtt egészsége megrendültén, nyugalmasabb helyre, Kis-Szebenbe küldték. Véber lapunknak is buzgó munkatársa volt. Az ő tollából került ki egy Trencsénmegyeről, melynek születője volt, szülő statisztikai és ethnografiai cikksorozat. — Beke áldott hamvaira!

Talált pénz. Kaiser Mihály kéményseprőinas 22 fét 60 krajcárt talált Nyitrán, az Andrásdombon, melyet hárszegen be is szolgáltatott a városbázára, a hol azt tulajdonosa felveheti. — Becsületere valik a derek fiatal embernek, hogy a pénznek ördöge nem csábíthatta büre.

A sajtó és a politika. A Valásek-fele bírápör tárgyalása alkalmából oly ezelatos hazug hírek merültek fel a fővárosi és egyes vidéki helyi sajtó hasábjain, melyek a magyar nemzeti ügynek egyáltalában nem válnak díszetere. Beszéljünk igazat és csak is igazat. Így a bün-pörben kihallgatott tanúk egyikeről, Hromada József, krakovani kaplan úrról egyes fővárosi lapokban azon tendenciozus állítás fordul elő, hogy jóllehet jól tud magyarul, mégis tót tolmács által kellett kihallgatni. — Ez legből kapott koholmány. Hromada József vallomása, amint természetes is, elejétől végig magyar nyelven ment végbe. A fővárosi sajtó egyszerűen füllentett, mely hazugsága annál szeméremtelenebb, minthogy a tanu legalább is 50 főny halgatóság előtt lón kihallgatva. De hát némelyek így vélik szolgálni a nemzeti ügyet. — Használó három-eleteres hazugság az is, hogy Hromada kaplan a krakovani választókat Valásek partjára terelte. Krakovan mindket lelkesze, u. m. Markovics Mihály plébános és nevezett kaplanja neppartiak voltak és *Krakovánból egyetlen egy szavazat sem esett Valásekre.* — Krakovan es fiatalai a neppart legerősebb vara voltak, honnan a nepparti jelölt, lovag Chwalibogowski Sándor, összesen 129 szavazatot kapott. Krakovánból a liberális jelölt

összesen 8 szavazatot kapott, míg Valásek ugyan-onnan egyetlen egyet sem. Így szolgálják a szabadelvű táborban az igazságot!

Gyilkosság. Előre megfontolt szándékos emberölés történt esütörtök éjjelén Farkasdon. Négy legény reá lesett Ivány Ferenc legényemberre, leütötték, késekkel agyonszúrták. A bakterek egyike találta holtan a külsősori utcában. Reggelre az elüljáróság kinyomozta a jó betyárokat, a kik gaztettüket beismerték s okát nem igen tudják adni szívtelen tettüknek. A csendőrség mult vasárnap hajnalban kísérte el őket Sellyén át Nyitrára, a hol méltó büntetésüket vessik. Sajnos, ez nem az első gyilkosság Farkasdon. Itt volna az ideje, hogy a legénység éjjeli dorbeholásait betiltanak s a kilitásba helyezett esendőröket mielőbb Farkasdra juttatnák.

Szilveszter-estély a Pitzer-szállodában. Folyó hó 31-én es január 1-én a Pitzer es Hauser-fele szállodában nagy hangverseny lesz Balogh, Sovánka es Jäger vezetése alatt változatos műsorral. Ugyanakkor nyitlik meg ott a *téli kert* virágkörtövel egybekötve. Jan. 3. 4. es 5. napjára a pozsonyi honvéd-zenekart sikerült megnyerniök, melynek kedvelt hangversenye bizonyára sok látogatót fog vonzani a népszerű mulatóba.

Véres kardpárbaj. A párbaj, e vérszomjas barhár mindenütt, es sajnos, úgy látszik mindenkor is megköveteli a maga áldozatait. Alig, hogy megnyugodtak a kedélyek a szombathelyi megrendítő eset után, városunk honvédlaktanyájára ismét egy súlyos viaskodásnak lett színtere, mely Papp Loránt pénzügyi fogalmazó es Nagy Pál honvédhadnagy között folyt le. Előbbi a mellén hosszú, mély vágást es nagy vérvesztéséget szenvedett; utóbbi sértetlenül maradt. Állítólag egy kávéházi összeszólalkozás követelte a kárba vesztett magyar vert. Utóbb értesülünk, hogy Kenyey Andor es Kramer Emő is kardpárbaji vívtak ósmeretlen okokból Budapesten, melyben Kenyey könnyebb sebet kapott a fején.

Egy vadkan áldozata. Nem csekély felhúást okozott, de meg több résztvetet keltett az a szerencsétlenség, melynek Matusovics Károly kúncstári erdő-zjelölt esett áldozatául. Egy Ungvár melletti hajtóvadászaton másfélmezemázsas vadkan bukkant fel az erdő sűrűjéből, melyre Matusovics rálőtt es első lövésével földre is terítette a szörnyeteget. A vadászok örömmel gyülekeztek a zsákmány köré es látva, hogy a vadkan még vonaglik, egyikök kegyelemlelvést adott neki, mely azonban úgy látszik új életet keltett az állatba; mert dühvel lökte el utjából a többieket s egyenesen Matusovicsnak rontott s ballábnak terdebe oly erővel harapott, hogy a térdesontot es izületeit összemarczangoita. A szerencsétlen fiatal embert kórházba szállították es életét is csak bal lábának levágásával menthették meg. Mi annál nagyobb résztvetet érzünk iránta, mert a tehetséges ifjú ide való, édesatyja a davarcsányi fővadász, kit a szerencsétlenség igen megrendített.

A közönség köréből.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Boldog újévet kívánunk igen tisztelt látogató közönségünknek. — Szíves partifogását, melylyel eddig kegyesek voltak, a legmelyebb hálával köszönjük s magunkat továbbra is becses jóindulatukba ajánljuk.

Nyitra, 1902. december 27-én.
Pitzer es Hauser,
szállodások.

A F. M. K. E. kávéház t. látogatóinak őszinte mely köszönetét nyilvánítja s az évforduló alkalmából *boldog új évet kívánva* továbbra is nagyrabecsült partifogásukba ajánlja magát.

Nyitra, 1902. december 31.
Sarlay Elek es neje.

Irodalom.

A Miatyánk könyve. A karácsonyi könyvpiacra aligba került az idén stilszerűbb munka, mint az a „Miatyánk könyve”, mely Egyházy Agoston es Tarsa kiadásában jelent meg. Ez a munka nem a hagyományos diszotvek fajtájából való, amelyek csak arra jók, hogy nagy formájuknál es cifra kötésüknel fogva helyet foglaljanak az úgynevezett művelt családok asztalán. A „Miatyánk könyve” nem csak pazar es finom kiállítására nézve díszmü, de tartalmánál fogva arra van hivaiva, hogy a valóban művelt

olvasónak mindennapi lelki szükségletét elégítse ki. A kiadók valóban szerénytelenség nélkül mondhatják el a könyv előszavában, hogy vállalatuk megteremtésén egyesült erővel munkálkodott a művészi ihlet és a vallási áhitat. A művészet ezuttal tehát a legtisztább ferrarából merített, a legszentebb tárgyhoz nyult s örömmel konstatáljuk, hogy a próbát teljes siker koronázta. Szólnunk kell mindenekelőtt a szövegről, amelynek föladata az volt, hogy parafrázisa legyen az Úr gyönyörű, örök imádságának. *Gerely József*, a szövegíró, aki különben sem újonc e téren, pompásan oldotta meg a szokatlan és nehéz föladatot. Az isteni témához gyönyörű emberi változatokat írt. Parafrázisai nem föleresztése, fölhígítása a remek szövegnek, hanem érdekes, megkapó továbbszövése olyan nyelven, mely a legszebb bibliai emlékekből merít inspirációt, melynek fénye és ereje elkápráztatja és megrendíti az olvasót.

A hét kérdés illusztrációi nem magyar festő ecsetje alól kerültek ki, minthogy a kiadóknak eredeti illusztrációk nem állottak rendelkezésre. *Krzesz József*nek, egy lengyel festőnek képeit használták föl s választásukat fölötte szerencsésnek mondhatjuk. A szláv fajnak melyéges hite s nagy reális érzeke vezette a festő ecsetjét, s e képeken az élet esendőége és nyomorúsága, ezzel szemben a hit malasztja s az imádság fölemelő, tisztító hatalma valóban mngragadó erővel jut kifejezésre. A kiadók azonban még ezzel sem érték be; a képekhez még keretrajzokat is készítettek, a melyek a maguk spiritualisztikus finomságával gyönyörűen egészítik ki az illusztrációk nagy realistikus hatását. A keretrajzokat *Dörre Tivadar* készítette, a ki csak régi sikereit gyarapítja ismét. A fába metszést *Morelli Gusztáv* végezte. Ő sem szorul külön dicséretre. A diszmu egész kiállításának tanúságtétel a mellett, hogy a kiadók sem fáradságot, sem költséget nem kíméltek s igazi művészi ambícióval fogták föl érdekes föladatukat. A nyomdai kiállítás pazar és izléses s a könyvet a legjobb lélekkel ajánlhatjuk mindenkinek. Ára 40 korona.

CSARNOK.

Adatok a nyitra-városi plebániák történetéhez.

Irtá: *Vagner József*.

(Vége.)

32. 1856. aug. 21. 1857. febr. 1-ig. **Vagner József**, ki *Szulyovszky István* plebános elhalálása után 2 hónapig plebános helyettes volt, és febr. 1-én mint kinevezett egyházmegyei igató a püspöki udvarba távozott. (I. a plebánosok között.)

33. 1857—1864. **Nécsey Endre**, a plebánosok névsorában.

34. 1861—1863. **Kossela János**, született Zsolnán 1833-ban, felszenteltetett 1857-ben. Alsó-Szúcsáról jött a nyitrai plebániára káplánnak. 1863-ban egyházmegyei igató, utóbb szentszéki jegyző és ülnök, 1873-ban zsolnai plebánossá választott meg, hol már a következő év január hava 19-én fejezte be életét.

35. 1863. **Biringer Ádám**, a plebánosok között.

36. 1863—1872. **Lukács Tivadar**, született 1837, felszenteltetett 1860-ban. Mint dubnici segédlelkész rendeltetett ugyanazon minőségben Nyitrára, hol *Gyurikovics Mátyás* kanonokká kineveztetése után a plebániát ideiglenesen adminisztrálta. 1872-ik évi májusban kis-apponyi plebános lett, hol 1891. december 21-én, mint újonnan kinevezett kovarc-kerületi alesperes halt mg.

37. 1864—1867. **Reich Ferenc**. Született 1838-ban, felszenteltetett 1861-ben. Vágh-Besztercén, Lednicen és utoljára Nyitrán működött segédlelkézi minőségben 1867-ik évig, a mikor súlyos mellbaja miatt állásától felmentetett. Meghalt 1869. január 9-én.

38. 1867—1871. **Kelecsényi Béia** született 1841-ben, felszenteltetett 1866-ban, a következő évben nyitrai segédlelkész, 1871-ben püspöki szertartó, majd szentszéki jegyző lett; 1876-ban megkapta a káptalan kegyurasága alá tartozó szkacsáni plebánia javadalmat. 1902-ben kerületi alesperessé nevezett ki.

39. 1871—1881. **Laszab György**. Született 1845-ben, a hittudományokat, mint a Pazmány-intézet növendéke végezte; felszenteltetett 1870. évben. 1871-ben nyitrai segédlelkész, 1875. a plebánia javadalom megüresedése után, ideiglenes plebános-helyettes lett. 1881-ben a nyitra-ivánkai plebániába igtattatott be.

40. 1872—1874. **Gáspár Lajos**, született 1841-ben, áldozárrá szenteltetett 1866-ban. Mint nagy-bittsei segédlelkész ugyanazon minőségben Nyitrára küldetett, honnan 1874-ik évi augusztusban mint kinevezett dlhopolei plebános távozott.

41. 1874—1886. **Steffel Ede**, született Nyitrán 1850-ben, a hittudományokat a budapesti egyetemen elvégezvén, 1873-ban áldozó pappá szenteltetett s következő évben nyitrai segédlelkész, 1886-ban nyitra-szucsáni plebános, 1897-ben helyettes alesperes lett.

42. 1882—1888. **Cziho János**. Született 1854. felsz. 1878. évben. Nyitrán 6 évig, mint káplán működvén, 1888-ban a bossáci plebániát kapta, hol 1900. évi június 6-án halt meg.

44. 1886—1890. **Teszelszky József**, hittudor, született 1862-ben, a hittudományokat Budapesten végezte és 1884-ben áldozópappá szenteltetett. 1886. nyitrai segédlelkész, 1890. theologiai tanár a nyitrai papnevelő intézetben, 1891-ben nagy-bittsei plebános, 1899-ik évben helyettes alesperes.

43. 1887—1889. **Franciscy Lajos**, hittudor, született Szalakuzson 1862-ben, a theológiát a Budapesten tanulta, 1885-ik évben pappá szenteltetvén, a becsi Auguszineumban a hittudományi szigorlatokra készült. 1887-ben nyitrai segédlelkész, 1889-ben papnöveldei lelkiigazgató, és theologiai tanár, 1899. szentszéki ülnök és hely. zsinati vizsgáló.

45. 1888. — **Hevera János**, született 1863-ban, áldozárrá szenteltetett 1886-ban. Mint dívekí segédlelkész jött hasonló minőségben Nyitrára, hol két ízben, mint ideiglenes plebános-helyettes működött.

46. 1889—1898. **Skoluda Lajos**, született 1862-ben Nagy-Szombatban, felszenteltetett 1885. Előbb nagy-bossáni, azután nyitra-alsóvárosi káplán. 1898. kisebb papnöveldei lelkiigazgató és felsőbb leányiskolai hittanár. A nyitrai róm. kath. polgári leányiskola 1895/6-iki Értesítőjében egy értekezése jelent meg ily cím alatt: Mi teszi a leányt széppé? Meghalt 1901. október 20-án.¹

47. 1890—1899. **Szmidá Kálmán**, született Nyitrán 1864., felsz. 1887., előbb vágbesztercei, azután nyitrai segédlelkész, 1899. óta kiscuczajhelyi plebános, 1902-ben helyettes alesperes.

48. 1899—1901. **Czeizel Antal**, szül. 1869., felsz. 1893., bellusi, majd nyitrai segédlelkész, 1901-ben kosztolna-mitici plebános.

49. 1900. — **Cseffalvay Aladár**, szül. 1876., felsz. 1898. predmeri, csacai, most nyitrai segédlelkész.

50. 1901. — **Cserenyey István**, szül. 1878. felszenteltetett 1900. nagy-chlivényi, jelenleg nyitrai segédlelkész.

A felsővárosi plebánia.

Midőn 1787-ik évben, legfelsőbb rendeletre, az egyházmegyei plebániák rendeztetek, legnagyobb változáson ment át a nyitra-városi plebánia. Fiók községei közül Darázson, Gerencsérén és Alsó-Köröskényben önálló lelkészségek létesültek; a város területe pedig két részre osztatván, a Felső-Városból, Varalja-utcából, a Hid-, Káptalan-, és Gyürky-utcáknak a Felső-Város oldalán fekvő házsorából, továbbá a Vikárius- és Új-utcából, Alsó- és Felső-Zobor, Tormos, Kis-Emöke, Szelenpatak és Mikófalú községek és pusztákból külön plebánia alakult, melynek gondozása a szt. ferencrendiekre bízott; kik azonkívül a m. kir. honvédség sátoztáborában, valamint a kir. törvényszék börtönében létező kápolnában végeznek lelkézi teendőket. A zárda-egyház, melynek védőszentjei szent Péter és Pál apostolok, egy-

szersmind plebánia templomul szolgál. Plebános helyettes az időszertint zárdafőnök, kiknek névsora a plebánia alapítása óta a következők:

1787—1788. **Speidl Jusztin**.
1788—1791. **Koleda Rókus**.
1791—1794. **Valkovits Anasztáz**.
1794—1795. **Hegyei Vilmos**.
1795—1797. **Szmetana Bertalan**.
1797—1801. **Szmesko Róbert**.
1801—1803. **Augusztovits Menyhért**.
1803—1806. **Matejovits Keresztély**.
1806—1808. **Augusztovits Menyhért**.
1808—1810. **Kruti Kandid**.
1810—1812. **Homóki Kelemen**.
1812—1815. **Haszpra Fausztin**.
1815—1816. **Kutsera András**.
1816—1817. **Szentkeresztly Antal**, meghalt 1840-ben, mint érsekújvári zárdafőnök.

1817—1818. **Kruti Kandid**.
1818. **Haszpra Fausztin**.
1818—1823. **Csiszár Izaiás**.
1823—1833. **Gyády Dizmás**, meghalt 1837. évben, mint malackai zárdafőnök.

1833—1839. **Mellis Márk**, utóbb defnitor, meghalt 1859-ben Pozsonyban.

1839—1842. **Szorád Rogér**.
1842—1851. **Holly ipoly**.

1851—1856. **Szorád Rogér**, érdemesült lector.
1856—1858. **Kuzsilek Barnabás**, született

1811-ben. A szerzetbe lépett 1828-ban, felszenteltetett 1834-ben, utóbb defnitor, meghalt Pozsonyban 1883-ban. Latin alkalmi verseket írt, melyek közül *Palugyay Imre* nyitrai püspök aranymiséjére írt alagyája, névtelenül ily cím alatt megjelent: *Ecce Sacerdos Magnus Jubilans*. *Emericus Palugyay*, Tyrnaviae 1854. *Literis Sig. Winter*. IV. r.

1858—1868. **Balázsovich Odorik**.

1868—1869. **Lukácsy Tamás** született 1818. évben Nagy-Szombatban, beöltözött 1836-ban, felszenteltetett 1842-ben. Erd. érsekújvári gimnáziumi tanár, a bécsi zoológiai-botanikai társulat rendes tagja, meghalt mint kis-martoni zárdafőnök 1895-ben, latin alkalmi költeményeket írt, s a Magyar Állam munkatása volt. (*Szinnyei J. Magyar Irók*. VIII. 127 l.)

1869—1873. **Balázsovich Odorik**. Született Mocsokon 1810-ben, 18 éves korában lépett a szerzetbe és 1833-ban szenteltetett föl. A bölcsélet, majd a theologia lektora volt; 1856-ban pedig 3 évre a szláv népmiússó igazgatója lett. 1868. ban tartományi vikáriussá választották. Meghalt 1875. aug. 11-én Nyitrán. Nagy tudományú, különösen a latin remekírókat kedvelő férfiú volt, ki nem sokat, de alaposan írt. *Munkái*: *Xenium amoris*. Posenii. 1865. — *Brevis Historia Conventuum ordinis*. S. Francisci Ser. ref. Prov. S. Mariae Hungariae Pos. 1869. — (*Farkas Seraphin*. *Scriptores Ord. Min. S. Franc. Prov. Hung. Ref. nunc. S. Mariae Pos.* 1879. p. 165. — *Szinnyei I. Magyar Irók*. I. 409. l.)

1873—1875. **Komnánzsky Kilián**. Született 1824. február 19-én Modorban; 1842-ben a rend újonca lett, 1847-ben áldozópappá szenteltetett; malackai és pozsonyi zárdafőnök és defnitor volt. *Katholikus tót lapokba* több cikket, a Magyar Államba pedig a nyitrai zárdáról írt. Meghalt Pozsonyban 1898. június 9-én. (*Szinnyei i. h. VI. 863.*)

1875—1901. **Pelcsárszky Ananiás**, született 1834-ben Zsolnán, a szerzetbe lépett 1851-ben, felszenteltetett 1857-ben; a nyitrai kath. elemi iskolák hitoktatójából lett 1875-ben zárdafőnökké és később defnitorrá.

1901. **Glósz Lipót**, 1845-ben született Nahácon Pozsonymegyében, beöltözött 1861-ben, felszenteltetett 1868-ban, érd. defnitor, előbb Nagy-szombatban, Pozsonyban és a szent-antali zárdában működött.²

¹ Nekrológját l. *Nyitrm. Szeml.* 1901. 44. sz.

² Glósz Lipót zárdafőnök úr szíves közlése és a rendi névtárak 1830—1901.

Jó és olcsó órák
3 évi írásban kiállított jótállással küld magánosok részére

Konrad János
óra, arany és ezüst áruk kiviteli háza
Brüx 221. sz. (Csehország)

Jó nickel-remonteir-óra 3 fnt 75 kr
Valódi ezüst-rem.óra 5 fnt 25 kr
Valódi ezüst lánc 1 fnt 20 kr
Nickel ébresztő óra 1 fnt 75 kr

Cégem a császári és kir. sással van kiállítva, több kiállításon arany és ezüst érmekkel lón kitüntetve és ezekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (36-53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

Hímző-munkákra
kiválóan alkalmas
PFÄFF-varrógépek
ajánlja
Szlávik Konstantin Nyitra,
Piacban-utca 4.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól, **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig.
Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló jótállást biztosítok. Javításokat elfogadok. Árjegyzék ingyen.

Kiváló minőségű
Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.

Párizs világi kiállítás 1900. „Grand Prix”
Popoff K. és C.
testvérek
— cékz. kir. udvari szállítók —
Moszkvában
világhírű orosz kerávan theája.
Legfinomabb minőség.
Iroda Bécs VII 2 Breitengasse 9
Kisebb mennyiségben is kapható minden jobb tésztakereskedésben és étel-csomagoltban.

Huzás 1903. márczius 1. Egy sorsjegy ára 1 kor. Tamogassuk a szegény tanulókat! Egy sorsjegy ára 1 kor. Huzás 1903. márczius 1.

TANULÓ SORSJEGYET.

Ő Fensége József Ágost főherceg úr és főmagassága Vaszary Kolos bibornok hercegrozmás ur fővédnöksége alatt álló budapesti Mária-kongregáció Finovelő-intőzete szegény tanuló javára **nagy sorsjátékot rendez.**

A sorsjáték 1901. évi okt. 31-én 85,126. sz. alatt lett a m. kir. pénzügymin. által engedélyezve. Sorsjegyek kaphatók a „Tanuló-Sorsjáték” irodájában **Budapest V., Alkotmány-u. 20.**

Huzás 1903. márczius 1. Egy sorsjegy ára 1 kor. Fényeremény 10,000 k. értékben. Összesen 1135 nyeremény. Egy sorsjegy ára 1 kor. Huzás 1903. márczius 1.

Egyedül valódi angol
Thierry A. gyógyszerész BALZSANA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavételme alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a fűdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a vádaskot, véget veti a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legérgebb hajókat. 2. Kitűnő hatású van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a házakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Széliden mozdiája elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypocondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyzerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szárbajoknál, megszünteti a felhőgést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbánc, kiütés, varrak, megfagyott s megégetett fogokra, ruh. fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülfájalmat stb. Úgyeljen! mindig pontosan az itt látható zold apáca védjegyre Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyárból rendelnek eredeti szab cartonokban. Ausztria s Magyarország minden postállomására bérmentve 12 kor vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Herzegovina részére 400 K. Kevesebb nem küldetik széjjel. Széküdes előrefizetés v. előleg beküldés mellett.

Miért szenved ön? Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál es majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatása a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhető. A valódi czentifolia kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajánál, szoptatás meli kenőgyedése, a tej elapadásánál, az orbáncnak eseteiben, továbbá mindenféle régi sevek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontrepedéseknel, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daganat, kénöves, lépződmény, ráknál, vögre pokolvar, koronfereg, a lábak köröngyülés, járásközeben történt kisebesülése, fagyás és égetés karbunkulus és okozta sebek, a beteg és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torodaganat, meggyült vér, túlzás stb. stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mell-t eszközöltetik. Kéi tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérék mindenkit, hogy óvatodjék a hatásméltúli hamisítások veszésül s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegye és cégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Örangyal” Pregradában, égvébe.**

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemcsak a romlásnak vinas kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és eredménynyel járnak legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldüserít értéi és hatásméltúli ügyvezetett pótszereket venni, melyekért a pénzét haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségre készenlőben kellőnek lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Örangyal-gyógyszertár” Pregrada
(Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)
Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zágrábban MITTELBACH S. — Bécsben BRADY L. gyógytárakban.
(38-52)

SZUPERFOSZFÁTOT,
Stassfurti kainitot | Stassfurti kálitrágyasót
szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal, | szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit
(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül
Rézgálicot (98-99%)
elismert kitűnő minőségben legolesőbban szállit a

„HUNGÁRIA” mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság
Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitra.